

ВЕРБАЛЬНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПРЕДМЕТНОЇ ОБЛАСТІ ЗАСОБАМИ ПОБУДОВИ ТЕЗАУРУСУ

Вербальне моделювання предметної області – складне завдання, оскільки потребує поєднання напрацювань різних фахівців для побудови єдиної моделі, яка не викликала б розбіжностей. Модель предметної області подається сукупністю понять, відношень та взаємозв'язків між ними. Такою моделлю предметної області «Розумне місто» має стати створений нами тезаурус.

Тезаурус – це семантичний словник, який є впорядкованим зібранням термінів, що відображають сукупність знань у певній предметній сфері. Тезаурус подає перелік понять разом з їх інтерпретацією та відношеннями.

Розроблення тезауруса є складним поетапним процесом. Частина дослідників (С. Вискушенко, С. Гриньов та ін.) виокремлюють чотири етапи роботи над тезаурусом: 1) аналіз наявних словників, дослідження потреб адресата, визначення вимог і майбутніх характеристик, розробка макро- та мікроструктури словника; 2) збір лексичного матеріалу, укладання словника, розподіл слів за семантичними полями, підбір перекладних еквівалентів і дефініцій; 3) оформлення словникових статей, впорядкування словника відповідно до розробленої структури; 4) уточнення, редагування матеріалу та перевірка відповідності словника визначеним цілям.

Е. Румянцева, керуючись роботами Б. Городецького (який виділяє десять етапів роботи над словником), А. Баранова, В. Дубичинського, пропонує об'єднати їх у три етапи: 1) аналіз словників та дослідження потреб адресата; визначення вимог до словників на основі отриманих даних; розроблення макроструктури та мікроструктури словника; 2) укладання словника (розподіл слів за семантичними полями, підбір еквівалентів, оформлення словникових статей); 3) експериментальна перевірка відповідності словника поставленим цілям.

На основі детального аналізу ми консолідували підходи до технології формування тезауруса та сформували наступний алгоритм, якого дотримувалися, працюючи над створенням тезауруса предметної області «Розумне місто»:

- 1) аналізування наявних словників предметної області «Розумне місто», формування вимог до визначення термінів тезауруса та його структури;
- 2) укладання реєстрової частини (відбір лексикографічних одиниць зі словників, наукових статей, матеріалів конференцій, стандартів та інше і їх переклад на українську мову), вичленення та уніфікування відношень, що існують в текстах між термінами;
- 3) побудова словникових статей, впорядкування тезауруса відповідно до розробленої структури, розроблення семантичних зв'язків;
- 4) уточнення і редагування отриманого матеріалу, узгодження з користувачем.

Укладений нами тезаурус представляє когнітивну модель предметної області «Розумне місто» і призначений забезпечити узгоджений набір мовних одиниць, використання яких дозволяє досягати спільного розуміння у даній галузі.